

**Політичні партії в
українських землях під
владою Польщі**

(1921 – 1938 рр.)

Причини визвольної боротьби

Аграрна проблема
Тяжкі умови праці
Безробіття
Низький рівень
життя
Епідемії, злидні
Колонізація

Соціальна боротьба:

- селянський
- робітничий рухи

Денаціоналізація
Полонізація
Обмеження
демократичних
прав і свобод

Національний рух:

- діяльність
- культосвітніх
організацій,
політичних партій

Д.Левицький

УНДО

В. Мудрий

Виникла 1925 р. на основі НДП

Мета: здобуття незалежності правовим шляхом, побудова соборної демократичної України

Методи боротьби: парламентська боротьба, компроміс із властями (“нормалізація”)

Соціальна база: старше покоління діячів національного руху, заможне селянство

Лідери: В.Бачинський, Д.Левицький, К. Левицький, Ю.Павликовський

УСДП

**Група
“Вперед”**

**Виникла
1899 р.**

**Із 1920 р. –
радянوفільські позиції**

**Мета: возз'єднання
західноукраїнських земель з УСРР,
комуністична платформа;
Із 1928 р. – соціал-демократична
платформа**

Методи боротьби: легальні і нелегальні

**Соціальна база: робітники, незаможні
селяни, інтелігенція**

**Характер діяльності: участь у спробах
консолідації національного табору,
засуджувала “нормалізацію”,
тоталітаризм**

УСРП

```
graph LR; A[УСРП] --> B[Виникла 1926 р. шляхом об'єднання УРП і УСР (Волинь)]; A --> C[Програмні засади: самовизначення і соборність України, соціальна справедливість, передача землі селянам без викупу, критика комуністичного режиму в УСРР]; A --> D[Методи боротьби: легальні, розвиток кооперації]; A --> E[Соціальна база: селяни, батраки, сільська інтелігенція]; A --> F[Лідери: Л.Бачинський, І.Макух, С.Жук]; A --> G[1935 р. – розкол на УСРП-лівицю та УСРП-опозицію, 1939 р. припинила існування];
```

Виникла 1926 р. шляхом об'єднання УРП і УСР (Волинь)

Програмні засади: самовизначення і соборність України, соціальна справедливість, передача землі селянам без викупу, критика комуністичного режиму в УСРР

Методи боротьби: легальні, розвиток кооперації

Соціальна база: селяни, батраки, сільська інтелігенція

Лідери: Л.Бачинський, І.Макух, С.Жук

1935 р. – розкол на УСРП-лівицю та УСРП-опозицію, 1939 р. припинила існування

КПЗУ

```
graph LR; A[КПЗУ] --> B[Заснована 1919 року, з 1923 р. – автономна частина КП Польщі]; A --> C[Мета: возз'єднання з УРСР]; A --> D[Характер діяльності: підпільна під прикриттям "Сельробу"]; A --> E[Соціальна база: залежно від суспільно-політичних процесів в УСРР]; A --> F[Лідери: О.Клірик, Р.Кузьма, М. Заячківський, Г.Іваненко]; A --> G[1932 р. – розпуск "Сельроба", 1938 р. розпуск КПЗУ під тиском ВКП (б)];
```

Заснована 1919 року, з 1923 р. – автономна частина КП Польщі

Мета: возз'єднання з УРСР

Характер діяльності: підпільна під прикриттям "Сельробу"

Соціальна база: залежно від суспільно-політичних процесів в УСРР

Лідери: О.Клірик, Р.Кузьма, М. Заячківський, Г.Іваненко

**1932 р. – розпуск "Сельроба",
1938 р. розпуск КПЗУ під тиском ВКП (б)**

УВО
(липень
1920 р.)

Характер діяльності: теракти проти польських урядовців, акції саботажу, експропріаційні заходи

Створена у 1929 р. у Відні на з'їзді УВО

Мета: незалежна, Соборна Україна

Ідейне підґрунтя – “інтегральний націоналізм” Д. Донцова

Характер діяльності: підпільна, терористична боротьба, революція

Соціальна база:
колишні вояки армій УНР і ЗУНР,
студенти, молодь,
інтелігенція

ОУН

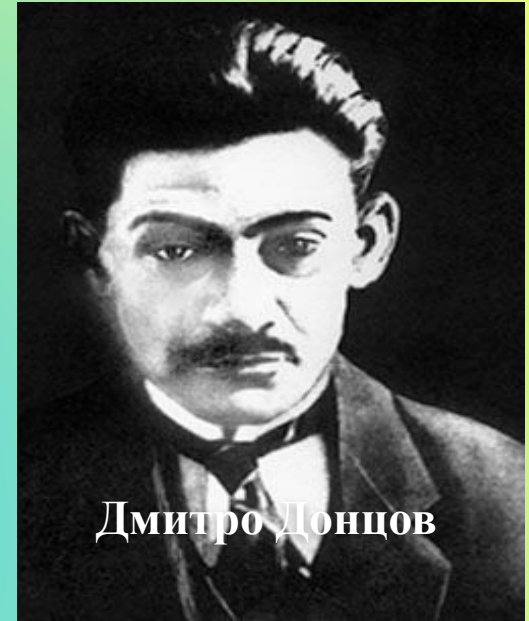

Є. Коновалець

Теорія інтегрального націоналізму

“Найперше завдання Української нації в стані її політичного поневолення – це відновлення політично-правної організації, означеної як Українська Суверенна Соборна Держава”

Із політичної програми ОУН

Причини виникнення інтегрального націоналізму:

- жорстока антиукраїнська політика Польщі;
- зневіра в демократичні ідеали;
- загальноєвропейська тоталітарна тенденція в національно-визвольних рухах;
- неможливість легальної боротьби за відновлення української державності.

Засади інтегрального націоналізму Д.Донцова

- Заперечення ліберальних цінностей;
- створення самоїїної Української держави;
- воля до життя, влади, рішучість у боротьбі за здійснення мети;
- “творче насильство ініціативної меншості” – лідерів, які ведуть народ за собою;
- аморальність – національна ідея вища за загальнолюдські цінності.

Питання для обговорення

1. Чим було зумовлене розгортання національно-визвольного руху в українських землях під владою Польщі?
2. Чим відрізнялися програмні засади діяльності українських партій?
3. За якими критеріями можна класифікувати українські партії та організації Галичини?
4. Що впливало на формування соціальної бази українських партій?
5. Чи можна говорити про єдність українських політичних сил у 20-30-х рр. ХХ ст.?
6. Чи могли політичні партії в існуючих історичних умовах реалізувати свої програми?

Використані джерела

1. Довідник з історії України (А-Я)/ За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
2. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Історія України. Схеми і таблиці. – Харків: Весна, 2009. – 511 с.
3. Нартов В. В. Видатні особистості України. – Харків: Книжковий Клуб “Клуб Сімейного Дозвілля”, 2007. – 400 с.
4. Хрестоматія з історії України. Практичний довідник/ Уклад. Воропаєва В.В. – Харків: ФОП Співак В.Л., 2010. – 464 с.
5. www.wikipedia.com.ua